Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 4. decembra 2025*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Zosúladenie niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti – Smernica 2001/29/ES – Články 2 až 4 – Právo rozmnožovania – Pojem ‚dielo' – Autorskoprávna ochrana diel úžitkového umenia – Preskúmanie originality predmetu úžitkového umenia – Pojem ‚slobodné a tvorivé rozhodnutia' – Kritériá posúdenia týchto rozhodnutí – Posúdenie porušenia výlučných práv"

V spojených veciach C-580/23 a C-795/23,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Odvolací súd pre región Svea rozhodujúci ako odvolací súd pre duševné vlastníctvo a obchodnoprávne veci, Švédsko) (C-580/23) a Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) (C-795/23) z 20. septembra 2023 a z 21. decembra 2023 a doručené Súdnemu dvoru 21. septembra 2023 a 21. decembra 2023, ktoré súvisia s konaniami:

Mio AB,

Mio e-handel AB,

Mio Försäljning AB

proti

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (C-580/23),

a

USM U. Schärer Söhne AG,

proti

konektra GmbH,

LN (C-795/23)

SÚDNY DVOR (prvá komora),

* Jazyky konania: nemčina a švédčina.

v zložení: predseda prvej komory F. Biltgen, podpredseda Súdneho dvora T. von Danwitz, vykonávajúci funkciu sudcu prvej komory, sudcovia I. Ziemele (spravodajkyňa), A. Kumin a S. Gervasoni,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: C. Strömholm, administrátorka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. januára 2025,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Mio AB, Mio e-handel AB a Mio Försäljning AB, v zastúpení: Å. Hellstadius, M. Johansson a R. Wessman, advokater,

– konektra GmbH a LN, v zastúpení: R. Hirsch a N. Tretter, Rechtsanwälte,

– Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag, v zastúpení M: Bruder a H. Wistam, advokater,

– USM U. Schärer Söhne AG, v zastúpení: E. Keller a V. Zipperich, Rechtsanwälte,

– francúzska vláda, v zastúpení: R. Bénard a E. Timmermans, splnomocnení zástupcovia,

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a J. M. Hoogveld, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: C. Faroghi, J. Samnadda a G. von Rintelen, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. mája 2025,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Obidva návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článkov 2 až 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci dvoch sporov jednak medzi Mio AB, Mio e-handel AB a Mio Försäljning AB, spoločnosťami založenými podľa švédskeho práva (ďalej len „Mio“) a Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag, spoločnosťou založenou podľa švédskeho práva (ďalej len „Asplund“) (C-580/23), a jednak medzi USM U. Schärer Söhne AG, spoločnosťou založenou podľa švajčiarskeho práva (ďalej len „USM“), a konektra GmbH, spoločnosťou založenou podľa nemeckého práva a LN, jej riaditeľom (ďalej len „Konektra“) (C-795/23), vo veci údajných porušení autorského práva.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2001/29

3 Odôvodnenia 4, 9, 10 a 60 smernice 2001/29 stanovujú:

„(4) Harmonizovaný právny rámec týkajúci sa autorských práv a s nimi súvisiacich práv bude prostredníctvom vyššej právnej istoty a zabezpečením vysokej úrovne ochrany duševného vlastníctva podporovať významné investície do tvorivosti a inovácie vrátane infraštruktúry sietí a povedie k zvýšenej súťaživosti európskeho priemyslu rovnako v oblasti zabezpečenia obsahu, ako aj v oblasti informačných technológií a všeobecnejšie v širokej škále priemyselných a kultúrnych odvetví. Tým sa zabezpečí zamestnanosť a podporí sa vytváranie nových pracovných miest.

…

(9) Akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva sú podstatou pre duševnú tvorbu. Ich ochrana pomáha zaistiť udržiavanie a rozvoj tvorivosti v záujme autorov, interpretov, producentov, spotrebiteľov, kultúry, priemyslu a verejnosti ako celku. Duševné vlastníctvo sa preto považuje za integrálnu súčasť vlastníctva.

(10) Ak majú autori alebo výkonní umelci pokračovať vo svojej tvorivej a umeleckej práci, musia za používanie svojej práce dostávať primeranú odmenu, rovnako ako producenti, aby boli schopní financovať túto prácu. Investície potrebné na výrobu produktov, ako sú zvukové záznamy, filmy alebo multimediálne produkty a služby, ako sú služby ‚na požiadanie', sú značné. Primeraná právna ochrana práv duševného vlastníctva je nevyhnutná na zaručenie dostupnosti takejto odmeny a na zaistenie uspokojivej návratnosti týchto investícií.

…

(60) Ochrana zabezpečená podľa tejto smernice platí bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne právne ustanovenia alebo právne ustanovenia spoločenstva v iných oblastiach, ako je priemyselné vlastníctvo, ochrana údajov, podmienečný prístup, prístup k verejným dokumentom a pravidlo chronologického využívania médií, ktoré môžu ovplyvniť ochranu autorských práv alebo iných s nimi súvisiacich práv."

4 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Právo rozmnožovania", stanovuje:

„Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti:

a) pre autorov k ich dielam;

b) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov;

c) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom;

d) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov;

e) pre vysielajúce organizácie k záznamom ich vysielaní, či už sú tieto vysielania prenášané po drôte alebo vzduchom vrátane káblov alebo satelitu.“

5 Článok 3 uvedenej smernice s názvom „Právo verejného prenosu diel a právo sprístupňovania predmetov ochrany verejnosti“ stanovuje:

„1. Členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí.

2. Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať sprístupňovanie verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť má k nim prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom:

a) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov;

b) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom;

c) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov;

d) pre vysielajúce organizácie k záznamom ich vysielaní, či už sú tieto vysielania prenášané po drôte alebo vzduchom vrátane káblov alebo satelitu.

3. Práva uvedené v odseku 1 a 2 nezaniknú žiadnym aktom verejného prenosu alebo sprístupnenia verejnosti[,] ako je uvedené v tomto článku.“

6 Článok 4 tej istej smernice, nazvaný „Právo šírenia“, stanovuje:

„1. Členské štáty poskytnú autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia predajom alebo iným spôsobom.

2. Distribučné právo sa nevyčerpá v rámci [Európskeho] spoločenstva vo vzťahu k originálu alebo ku kópiám diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo prenos vlastníctva k danému objektu v rámci spoločenstva uskutoční držiteľ práv alebo sa uskutoční s jeho súhlasom.“

7 Článok 5 smernice 2001/29 s názvom „Výnimky a obmedzenia“ stanovuje:

„1. Prípady dočasného rozmnožovania uvedené v článku 2, ktoré sú prechodné alebo náhodné/a/sú integrálnou alebo podstatnou časťou technologického procesu a ktorých jediným účelom je umožniť:

a) transmisiu v sieti medzi tretími stranami cez sprostredkovateľa alebo

b) oprávnené použitie

diela alebo iného predmetu ochrany, a ktoré nemá žiadny samostatný ekonomický význam, je vyňaté z práva rozmnožovania ustanoveného v článku 2.

…

5. Výnimky a obmedzenia ustanovené v odsekoch 1, 2, 3 a 4 sa budú uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza ku konfliktu s bežným využívaním diela alebo predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľa práv.“

8 Článok 9 tejto smernice s názvom „Pokračovanie uplatňovania iných právnych ustanovení“ stanovuje, že táto smernica sa nedotýka platnosti ustanovení týkajúcich sa iných oblastí.

Smernica 98/71/ES

9 Odôvodnenie 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/71/ES z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289, 1998, s. 28; Mim. vyd. 13/021, s. 120) stanovuje:

„Keďže pri absencii zosúladených právnych predpisov o autorskom práve je dôležité ustanoviť princíp kumulácie ochrany podľa osobitného zákona na ochranu zapísaných dizajnov a podľa zákona o autorskom práve, nechávajúc pritom členským štátom voľnosť na stanovenie rozsahu ochrany autorského práva a podmienok, na základe ktorých sa takáto ochrana udeľuje.“

10 Článok 17 tejto smernice s názvom „Vzťah k autorskému právu“ stanovuje:

„Dizajn chránený právom k dizajnu zapísanému v členskom štáte alebo pre členský štát v súlade s touto smernicou je tiež vhodný na ochranu podľa autorského práva tohto štátu, a to odo dňa, kedy bol dizajn vytvorený alebo akoukoľvek formou stanovený. Rozsah, v akom a podmienky, za ktorých sa takáto ochrana udeľuje, vrátane požadovaného stupňa pôvodnosti, určí každý členský štát.“

Nariadenie (ES) č. 6/2002

11 Odôvodnenie 32 nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch spoločenstva (Ú. v. ES L 3, 2002, s. 1; Mim. vyd. 13/027, s. 142) stanovuje:

„V prípade neexistencie úplnej harmonizácie zákona o autorských právach je dôležité, aby sa stanovil princíp kumulovania ochrany podľa dizajnu spoločenstva a podľa zákona o autorských právach, pričom sa ponechá na členských štátoch, aby stanovili rozsah ochrany a podmienok, za ktorých sa takáto ochrana udelí.“

12 Článok 3 písm. a) tohto nariadenia definuje pojem „dizajn“ rovnako ako ho definuje článok 1 písm. a) smernice 98/71.

13 Článok 96 uvedeného nariadenia s názvom „Vzťah k ostatným formám ochrany podľa vnútroštátnych právnych predpisov“ v odseku 2 stanovuje:

„Dizajn chránený dizajnom spoločenstva je tiež spôsobilý na ochranu podľa autorského práva členských štátov od dátumu, kedy sa dizajn vytvoril alebo zafixoval v akejkoľvek forme. Rozsah, do ktorého a podmienky, za ktorých sa takáto ochrana udeľuje, zahrňujúca stupeň požadovanej novosti, stanovuje jednotlivý členský štát.“

Švédske právo

14 Podľa § 1 Lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (1960:729) [zákon o autorskom práve k literárnym a umeleckým dielam (1960:729)] (SFS 1960, č. 729), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej vo veci C-580/23 (ďalej len „zákon o autorskom práve k literárnym a umeleckým dielam“):

„Osoba, ktorá vytvorila literárne alebo umelecké dielo, má autorské právo k tomuto dielu, či už ide o:

(1) duševné alebo čisto opisné dielo, písomne alebo ústne,

(2) počítačový program,

(3) hudobné alebo dramatické dielo,

(4) filmové dielo,

(5) fotografické dielo alebo iný predmet výtvarného diela,

(6) architektonické dielo alebo dielo úžitkového umenia, alebo

(7) dielo vyjadrené iným spôsobom.“

15 Podľa § 2 zákona o autorskom práve k literárnym a umeleckým dielam zahŕňa autorské právo, s výhradou určitých obmedzení, výlučné právo nakladať s dielom rozmnožovaním a sprístupňovaním verejnosti v pôvodnej alebo upravenej podobe, v preklade, v úprave do inej literárnej alebo umeleckej formy alebo inej techniky. „Rozmnožovanie diela“ je akékoľvek priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie diela akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, úplne alebo čiastočne. Dielo je sprístupnené verejnosti napríklad vtedy, keď je prenášané verejnosti alebo keď sú jeho rozmnoženiny ponúkané na predaj, prenájom alebo požičiavanie alebo inak šírené verejnosti.

16 Ustanovenie § 53b zákona o autorskom práve k literárnym a umeleckým dielam stanovuje, že súd môže pod hrozbou pokuty zakázať osobe, ktorá uskutočňuje alebo sa podieľa na porušovaní, pokračovať v tomto porušovaní.

Nemecké právo

17 Ustanovenie § 2 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) [zákon o autorskom práve a s ním súvisiacich právach (zákon o autorskom práve)] z 9. septembra 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej vo veci C-795/23, nazvanom „Chránené diela“, v odseku 1 bode 4 stanovuje, že chránené literárne, vedecké a umelecké diela zahŕňajú najmä diela výtvarných umení, vrátane architektonických diel a diel úžitkového umenia, ako aj návrhy takýchto diel. Podľa tohto § 2 ods. 2 sú dielami v zmysle tohto zákona len osobná duševná tvorba.

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

Vec C-580/23

18 Asplund navrhuje a vyrába interiérový nábytok. Sortiment výrobkov spoločnosti Asplund zahŕňa najmä jedálenské stoly zo série „Palais Royal“.

19 Mio pôsobí v oblasti maloobchodného predaja nábytku a bytových doplnkov. Sortiment výrobkov spoločnosti Mio zahŕňa najmä jedálenské stoly zo série nábytku „Cord“.

20 V októbri 2021 Asplund podala proti spoločnosti Mio žalobu na Patent- och marknadsdomstolen (Súd pre duševné vlastníctvo a obchodnoprávne veci, Švédsko) pre porušenie autorského práva. V rámci tejto žaloby Asplund požiadala, okrem iného, tento súd, aby spoločnosti Mio, pod hrozbou pokuty, zakázal vyrábať, uvádzať na trh alebo predávať jedálenské stoly zo série nábytku „Cord“, pričom argumentovala, že stoly zo série „Palais Royal“ sú chránené autorským právom ako diela úžitkového umenia, a že teda jedálenské stoly zo série nábytku „Cord“ porušujú autorské právo, pretože sú veľmi podobné so stolmi zo série „Palais Royal“.

21 Mio spochybnila skutočnosť, že stoly zo série „Palais Royal“ sú chránené autorským právom, pričom tvrdila, že tieto stoly nemajú dostatočnú originalitu na to, aby získali zodpovedajúcu ochranu. Podľa spoločnosti Mio je koncepcia týchto stolov založená na jednoduchých variáciách dizajnov, ktoré boli predtým známe a sú uvedené v registri dizajnov zapísaných v Európskej únii. V každom prípade, hoci sú stoly zo série „Palais Royal“ chránené autorským právom, táto ochrana je limitovaná a obmedzená a existujúce rozdiely medzi dvoma modelmi dotknutých stolov postačujú na preukázanie toho, že stoly spoločnosti Mio neporušujú autorské právo.

22 Patent- och marknadsdomstolen (Súd pre duševné vlastníctvo a obchodnoprávne veci) vyhovel návrhu spoločnosti Asplund, pričom uviedol, že stoly zo série „Palais Royal“ sú chránené autorským právom ako diela úžitkového umenia a že jedálenské stoly zo série nábytku „Cord“ predstavujú porušenie autorského práva.

23 Mio podala proti rozhodnutiu Patent- och marknadsdomstolen (Súd pre duševné vlastníctvo a obchodnoprávne veci) žalobu na Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Odvolací súd pre región Svea rozhodujúci ako odvolací súd pre duševné vlastníctvo a obchodnoprávne veci), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

24 Vnútroštátny súd má v podstate pochybnosti, či sa na stoly zo série „Palais Royal“ vzťahuje ochrana autorského práva ako „diela“. Pýta sa na kritériá umožňujúce určiť originalitu predmetu na to, aby ho bolo možné považovať za „dielo“ v zmysle článku 2 písm. a) smernice 2001/29, v súlade s judikatúrou vyplývajúcou z rozsudku z 12. septembra 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721).

25 Vnútroštátny súd uvádza, že na to aby sa predmet mohol považovať za originálny, je potrebné a zároveň postačujúce, aby odrážal osobnosť svojho autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí. Ak je zhotovenie predmetu určené technickými úvahami, pravidlami alebo inými obmedzeniami, ktoré neponechali priestor pre výkon tvorivej voľnosti, tento predmet nemožno považovať za vykazujúci potrebnú originalitu nevyhnutnú na to, aby mohol predstavovať dielo. Vnútroštátny súd však poznamenáva, že predmet môže spĺňať takúto

požiadavku originality, aj keď jeho realizácia bola určená technickými úvahami, pokiaľ takéto určenie nebránilo jeho autorovi v tom, aby v tomto predmete odrážal svoju osobnosť prejavením slobodných a tvorivých rozhodnutí.

26 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti pripomína, že na účely posúdenia, či je predmet originálnym výtvorom, mu prináleží zohľadniť všetky relevantné faktory, ktoré existovali pri jeho tvorbe, nezávisle od vonkajších faktorov a faktorov, ktoré vznikli po vytvorení tohto predmetu.

27 Pretrváva však neistota, pokiaľ ide o spôsob, akým sa má vykonať konkrétne posúdenie originality predmetu a aké faktory by sa mali zohľadniť pri určení, či predmet úžitkového umenia odráža osobnosť jeho autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí.

28 Podľa vnútroštátneho súdu stačí, aby autor predmetu mal pri jeho tvorbe určitú voľnosť a skutočne urobil rôzne rozhodnutia, aby tieto rozhodnutia neboli ovplyvnené technickými úvahami, pravidlami alebo požiadavkami a aby sa uvedené rozhodnutia určitým spôsobom odrazili a vyjadrili v tomto predmete. Takýto široký výklad by v praxi znamenal, že posúdenie originality predmetu by sa malo zakladať na samotnom tvorivom procese a na rozhodnutiach, ktoré autor počas neho urobil. Tento výklad by tiež znamenal, že v zásade všetky rozhodnutia, ktoré tento autor prijal v čase vytvorenia daného predmetu a ktoré neboli ovplyvnené technickými úvahami, pravidlami alebo požiadavkami, by sa mali považovať za slobodné a tvorivé.

29 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že podľa uvedeného výkladu sa posúdenie originality predmetu príslušným súdom sústreďuje skôr na tvorivý proces a rozhodnutia jeho autora počas tohto procesu, než na otázku, či samotný predmet alebo konečný výsledok tvorivého procesu je skutočne prejavom umeleckej činnosti. Otázka, či je tento predmet dostatočne originálny, by sa tak stala „otázkou dokazovania, a nie právnou otázkou“.

30 Okrem toho vnútroštátny súd poznamenáva, že takýto výklad požiadavky originality predmetu by viedol k uloženiu dosť slabých požiadaviek, pokiaľ ide o tvorivé a slobodné rozhodnutia, ktoré musí vykonať jeho autor a ktoré má tento predmet vyjadriť. To by mohlo viesť k tomu, že predmety, ktoré nemožno považovať za „diela“, požívajú ochranu podľa autorského práva. Medzi iným by z toho mohlo vyplývať, že jednoduché predmety, ktoré neboli vytvorené na umelecké účely alebo v každom prípade nemajú „umeleckú individualitu“, sú chránené ako diela.

31 Vnútroštátny súd sa domnieva, že nízka požiadavka originality pre predmety úžitkového umenia by mohla tiež viesť k oslabeniu podstaty menej rozsiahlej ochrany dizajnov. V tejto súvislosti tento súd vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o spôsob, akým nízka požiadavka originality pre predmety úžitkového umenia súvisí s požiadavkou osobitého charakteru potrebného na získanie ochrany dizajnov. Hoci autorské právo a dizajnové právo majú odlišné ciele, nezdá sa primerané, aby dizajn mohol byť chránený autorským právom ako dielo, keď nemá dostatočný osobitný charakter na získanie ochrany dizajnov. Podľa vnútroštátneho súdu, ako Súdny dvor rozhodol v rozsudku z 12. septembra 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), hoci ochrana dizajnov a ochrana podľa autorského práva môžu byť poskytnuté kumulatívne tomu istému predmetu úžitkového umenia, táto kumulácia je možná len v určitých situáciách. Veľmi nízka požiadavka originality by však mohla viesť k situácii, v ktorej by diela úžitkového umenia mohli vo väčšine prípadov využívať kumuláciu ochrany.

32 Na druhej strane by sa dalo uvažovať aj o inom výklade, a to, že posúdenie otázky, či predmet úžitkového umenia odráža osobnosť jeho autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí, musí vychádzať zo samotného daného predmetu. Tento predmet by mal sám osebe

odrážať osobnosť jeho autora a vyjadrovať určitý stupeň umenia alebo mať, aspoň v minulosti, vo Švédsku, a najmä v Nemecku, označenie „prahová úroveň originality“ (*verkshöjd*). Posúdenie vykonané podľa tohto iného výkladu by mohlo znamenať, že uvedený predmet musí mať určitý osobitý charakter a musí byť určitým spôsobom jedinečný. Inými slovami, ten istý predmet by mal predstavovať predmet, ktorý dosiahol určitý stupeň nezávislosti a originality a ktorý vyjadruje osobitosť svojho autora.

33 Za týchto podmienok Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Odvolací súd pre región Svea rozhodujúci ako odvolací súd pre duševné vlastníctvo a obchodnoprávne veci) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Ako sa má pri posudzovaní, či si predmet úžitkového umenia zaslúži ďalekosiahlu ochranu autorským právom ako dielo v zmysle článkov 2 až 4 smernice [2001/29], vykonať skúmanie, a ktoré faktory sa musia alebo by sa mali zohľadniť v otázke, či predmet úžitkového umenia odráža osobnosť autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí? V tomto ohľade ide najmä o to, či sa skúmanie originality má zamerať na faktory súvisiace s tvorivým procesom a vysvetlenia jeho autora o skutočných rozhodnutiach, ktoré urobil pri vytvorení uvedeného predmetu, alebo na faktory týkajúce sa samotného predmetu ochrany a konečného výsledku tohto tvorivého procesu a na to, či samotný predmet ochrany vyjadruje umelecký dojem.

2. Aký význam majú pre odpoveď na prvú otázku a otázku, či predmet úžitkového umenia odráža osobnosť autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí, skutočnosti, že
   a) tento predmet pozostáva z prvkov, ktoré patria medzi všeobecne dostupné formy?
   b) daný predmet vychádza zo skoršieho známeho dizajnu alebo z prebiehajúceho trendu dizajnu a predstavuje jeho variáciu?
   c) rovnaké alebo podobné predmety boli vytvorené pred alebo nezávisle a bez ohľadu na predmet úžitkového umenia, ktorý má byť chránený ako dielo, po vytvorení toho istého predmetu?

3. Ako by sa mala posudzovať podobnosť – a aká podobnosť sa vyžaduje – pri skúmaní, či údajne porušujúci predmet úžitkového umenia spadá do rozsahu ochrany diela a porušuje výlučné právo k dielu, ktoré musí byť podľa článkov 2 až 4 smernice [2001/29] priznané autorovi? V tejto súvislosti je otázkou najmä to, či sa má preskúmanie zamerať na to, či je toto dielo rozpoznateľné v údajne porušujúcom predmete ochrany, alebo na to, či údajne porušujúci predmet ochrany vytvára rovnaký celkový dojem ako uvedené dielo, prípadne na aké iné faktory sa má toto preskúmanie zamerať.

4. Aký má význam pre odpoveď na tretiu otázku a otázku, či údajne porušujúci predmet úžitkového umenia spadá do rozsahu ochrany diela a porušuje výlučné právo k dielu:
   a) stupeň originality tohto diela, pokiaľ ide o rozsah jeho ochrany?
   b) skutočnosť, že uvedené dielo a predmet úžitkového umenia, ktorý údajne porušuje autorské práva, pozostávajú z prvkov, ktoré patria medzi všeobecne dostupné formy, alebo vychádzajú zo skoršieho známeho dizajnu alebo z prebiehajúceho trendu dizajnu a predstavuje jeho variáciu?
   c) skutočnosť, že pred vytvorením diela alebo nezávisle a bez znalosti diela, po vytvorení diela bol vytvorený iný rovnaký alebo podobný predmet ochrany?“

Vec C-795/23

34 USM už desaťročia vyrába a uvádza na trh systém modulárneho nábytku pod názvom USM Haller. Tento systém nábytku sa vyznačuje tým, že okrúhle lesklé chrómové rúrky sú spájané pomocou spojovacích gulí, čím sa vytvára štruktúra, do ktorej sa vkladajú farebné kovové panely. Takto vytvorené štruktúry sa môžu voľne kombinovať a nastaviť na seba alebo vedľa seba.

35 Konektra ponúka prostredníctvom svojho internetového obchodu náhradné diely a rozšírenia pre systém modulárneho nábytku USM Haller, ktorých tvar a vo väčšine z nich farba zodpovedá komponentom USM. Konektra po tom, čo sa spočiatku obmedzila na predaj náhradných dielov, čo USM nespochybnila, prešla v roku 2017 na nový dizajn svojho internetového obchodu. Od roku 2018 webové sídlo spoločnosti Konektra uvádza všetky komponenty potrebné na úplnú montáž nábytku USM Haller a tiež propaguje tieto výrobky pomocou obrázkov zmontovaného nábytku. Okrem toho Konektra ponúka svojim zákazníkom montážnu službu, v rámci ktorej sa dodané diely zmontujú do kompletného nábytku a k dodávkam sú priložené montážne pokyny na montáž kompletného nábytku.

36 Podľa spoločnosti USM sa Konektra už neobmedzuje na ponuku náhradných dielov pre systém USM Haller, ale vyrába, ponúka a uvádza na trh svoj vlastný systém nábytku, ktorý je totožný s jej systémom. USM sa domnieva, že ponuka spoločnosti Konektra porušuje jej autorské práva na systém USM Haller, ako dielo úžitkového umenia alebo prinajmenšom predstavuje nezákonnú imitáciu podľa práva hospodárskej súťaže.

37 Na základe toho USM podala žalobu proti spoločnosti Konektra, ktorou sa domáhala „zdržania sa činnosti, poskytnutia informácií a predloženia účtovnej závierky“, ako aj „náhrady nákladov na výzvu pred podaním žaloby a stanovenie povinnosti nahradiť škodu“. Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) vyhovel týmto návrhom predovšetkým na základe autorského práva.

38 Naopak, Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) v odvolacom konaní uvedené návrhy založené na autorskom práve zamietol. Tento súd sa domnieval, že systém modulárneho nábytku USM Haller nie je dielom úžitkového umenia chráneným autorským právom, keďže nespĺňa podmienky stanovené judikatúrou Súdneho dvora, ktorá vyplýva najmä z rozsudkov z 12. septembra 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), a z 11. júna 2020, Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461), na to, aby sa mohol považovať za dielo úžitkového umenia v zmysle článkov 2 až 4 smernice 2001/29.

39 USM, ako aj Konektra podali proti rozhodnutiu Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf) opravné prostriedky „Revision“ na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

40 Vnútroštátny súd sa domnieva, že riešenie sporu vo veci samej závisí od výkladu pojmu „dielo“ v zmysle článku 2 písm. a), článku 3 ods. 1 a článku 4 ods. 1 smernice 2001/29, podľa ktorého predmet musí mať na to, aby ho bolo možné kvalifikovať ako dielo, dva znaky, a to na jednej strane dotknutý predmet musí byť originál v tom zmysle, že musí byť vlastnou duševnou tvorbou autora a prejavením slobodných a tvorivých rozhodnutí tejto poslednej uvedenej osoby a na druhej strane zhotovenie predmetu nemôže byť podmienené technickými úvahami, pravidlami alebo inými obmedzeniami, ktoré neponechali priestor pre výkon tvorivej voľnosti.

41 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti pripúšťa, že systém modulárneho nábytku USM Haller predstavuje „dostatočné vyjadrenie“ v zmysle druhej charakteristiky judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 12. septembra 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), pričom táto druhá charakteristika predpokladá existenciu predmetu, ktorý možno identifikovať dostatočne presne a objektívne, aj keď toto vyjadrenie nie je nevyhnutne trvalé. Podľa neho systém modulárneho nábytku USM Haller umožňuje „objektívnu identifikáciu“, keďže sa skladá z obmedzeného počtu jednotlivých prvkov, ktoré sú navzájom kombinované v systéme a ktoré vytvárajú celkový charakteristický a opakujúci sa dojem.

42 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti nevylučuje možnosť, že v prípade predmetov úžitkového umenia existuje vzťah pravidla a výnimky medzi ochranou podľa dizajnového práva a ochranou podľa autorského práva v tom zmysle, že pri skúmaní originality týchto predmetov podľa autorského práva treba stanoviť prísnejšie požiadavky, pokiaľ ide o slobodné a tvorivé rozhodnutia ich autora než pre iné druhy predmetov.

43 Okrem toho uvádza, že vzniká otázka, či preskúmanie originality predmetu závisí od subjektívneho hľadiska jeho autora alebo či treba uplatniť objektívne kritérium. Vnútroštátny súd sa v tejto súvislosti domnieva, že v judikatúre Súdneho dvora sa ešte jasne nestanovilo, či pri posudzovaní originality predmetu možno zohľadniť okolnosti, ktoré nastali mimo jeho vzniku a ktoré nastali po jeho vytvorení, ako je jeho prezentácia na umeleckých výstavách alebo v múzeách, či dokonca jeho uznanie v odborných kruhoch.

44 Za týchto okolností Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Existuje v prípade diel úžitkového umenia taký vzťah pravidla a výnimky medzi ochranou podľa dizajnového práva a autorského práva, že pri skúmaní originality týchto diel podľa autorského práva je nutné klásť vyššie požiadavky na slobodné a tvorivé rozhodnutia ich autora ako v prípade iných typov diel?

2. Má sa pri posudzovaní originality uvedených diel podľa autorského práva vychádzať (aj) zo subjektívneho pohľadu ich autora na tvorivý proces, a predovšetkým musí tento autor vedome prijímať slobodné a tvorivé rozhodnutia, aby sa mohli považovať za slobodné a tvorivé rozhodnutia v zmysle judikatúry Súdneho dvora?

3. Ak v rámci posudzovania originality týchto istých diel treba v rozhodujúcej miere vychádzať z toho, či a do akej miery našla umelecká tvorba v dotknutom diele objektívny výraz: možno pri tomto posudzovaní zohľadniť aj okolnosti, ktoré nastali po vytvorení dizajnu, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie originality tohto diela, napríklad jeho prezentáciu na umeleckých výstavách alebo v múzeách alebo jeho uznanie v odborných kruhoch?“

Konanie na Súdnom dvore

45 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 13. mája 2024 boli veci C-580/23 a C-795/23 spojené na spoločné konanie a vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke vo veci C-795/23

46 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd vo veci C-795/23 v podstate pýta, či sa má smernica 2001/29 vykladať v tom zmysle, že existuje vzťah pravidla a výnimky medzi ochranou podľa dizajnového práva a ochranou podľa autorského práva, takže pri skúmaní originality predmetov úžitkového umenia treba uplatniť prísnejšie požiadavky, než sú požiadavky stanovené pre iné druhy diel.

47 V prejednávanej veci sa otázky vnútroštátneho súdu týkajú konkrétne kvalifikácie úžitkového predmetu ako „diela“ v zmysle smernice 2001/29. Tento súd sa snaží najmä objasniť dosah bodu 52 rozsudku z 12. septembra 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že hoci ochrana dizajnov a ochrana zaručená autorským právom môžu byť podľa práva Únie poskytnuté kumulatívne tomu istému predmetu, táto kumulácia je možná len v určitých situáciách.

48 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pojem „dielo“ uvedený v článku 2 písm. a) smernice 2001/29 predstavuje, ako vyplýva z ustálenej judikatúry, autonómny pojem práva Únie, ktorý sa má vykladať a uplatňovať jednotne a ktorý predpokladá splnenie dvoch kumulatívnych podmienok. Na jednej strane z neho vyplýva, že existuje originálny predmet v tom zmysle, že tento predmet je vlastnou duševnou tvorbou jeho autora. Na druhej strane kvalifikácia diela je vyhradená prvkom, ktoré sú vyjadrením tohto výtvoru (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 29 a citovaná judikatúra).

49 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, podľa judikatúry, na to, aby sa predmet mohol považovať za originálny, je nevyhnutné a zároveň postačujúce, aby odrážal osobnosť jeho autora prejavením slobodných a tvorivých rozhodnutí tejto osoby. Naopak, ak je vyhotovenie predmetu určené technickými úvahami, pravidlami alebo inými obmedzeniami, ktoré neponechali priestor pre výkon tvorivej voľnosti, tento predmet nemožno považovať za vykazujúci potrebnú originalitu nevyhnutnú na to, aby mohol predstavovať dielo (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, body 30 a 31, ako aj citovaná judikatúra).

50 Odraz osobnosti autora v predmete, na ktorý sa vzťahuje požiadavka ochrany, prostredníctvom prejavu slobodných a tvorivých rozhodnutí tohto autora, je teda rozhodujúcou podmienkou pojmu „originalita“ a tým aj ochrany podľa autorského práva v práve Únie.

51 Naopak, pokiaľ ide o ochranu dizajnov, na ktoré sa vzťahuje smernica 98/71, uplatniteľná na dizajny zapísané v členskom štáte alebo pre členský štát, alebo nariadenie č. 6/2002, uplatniteľné na dizajny chránené na úrovni Únie, uplatňuje sa iné objektívne kritérium ochrany, a to kritérium novosti a osobitného charakteru. Toto kritérium sa posudzuje vo vzťahu k starším dizajnom a v rámci toho akýkoľvek dizajn, ktorý sa od nich odlišuje dostatočne na to, aby vyvolal odlišný celkový dojem, môže požívať uvedenú ochranu.

52 Toto rozlišovanie medzi kritériami ochrany sa dá vysvetliť tým, že ochrana dizajnov na jednej strane a ochrana poskytovaná autorským právom na druhej strane sledujú odlišné ciele a podliehajú odlišným režimom. Cieľom ochrany dizajnov je totiž chrániť predmety, ktoré, hoci sú nové a osobitné, majú úžitkovú povahu a majú sa vyrábať sériovo. Okrem toho je táto ochrana určená, aby sa uplatňovala po obmedzenú dobu, ktorá však bude dostatočne dlhá pre návratnosť investícií potrebných na vytvorenie a výrobu týchto predmetov bez neprimeraného narušenia

hospodárskej súťaže. Pokiaľ ide o ochranu spojenú s autorským právom, ktorej trvanie je výrazne dlhšie, je vyhradená predmetom, ktoré si zaslúžia byť kvalifikované ako diela (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 50).

53 Z týchto dôvodov dôsledkom priznania ochrany podľa autorského práva predmetu, ktorý je chránený ako dizajn, nemôže byť to, že budú ohrozené jednotlivé ciele a efektivita týchto dvoch druhov ochrany (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721 bod 51).

54 Z toho po prvé vyplýva, že predmety chránené na základe dizajnu nie sú v zásade porovnateľné s predmetmi, ktoré tvoria diela chránené smernicou 2001/29 (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 40). Po druhé medzi udelením ochrany na základe dizajnového práva a udelením ochrany na základe autorského práva neexistuje žiadna automatická súvislosť. Po tretie podmienky tejto ochrany, teda na jednej strane podmienky novosti a osobitého charakteru a na druhej strane originality, nemožno zamieňať.

55 Hoci ochrana vyhradená dizajnom a ochrana zaručená autorským právom sa vzájomne nevylučujú (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 43) a môžu byť poskytnuté kumulatívne tomu istému predmetu, táto kumulácia je možná len v určitých situáciách (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 52), keďže autor má vytvoriť jedinečné dielo, ktoré nesie odtlačok jeho osobnosti a ktoré je ako také chránené v súlade so smernicou 2001/29.

56 Neexistuje však vzťah pravidla a výnimky medzi ochranou vyhradenou dizajnom a tou, ktorá je zaručená autorským právom.

57 Treba teda konštatovať, že dizajn možno kvalifikovať ako „dielo“ v zmysle smernice 2001/29, ak spĺňa dve požiadavky uvedené v bode 48 tohto rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 48) a že originalita predmetov úžitkového umenia sa musí posudzovať podľa rovnakých požiadaviek, aké sa používajú na posúdenie originality iných druhov predmetov.

58 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku vo veci C-795/23 odpovedať tak, že smernica 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že neexistuje vzťah pravidla a výnimky medzi ochranou podľa dizajnového práva a ochranou podľa autorského práva, takže pri skúmaní originality predmetov úžitkového umenia treba uplatniť prísnejšie požiadavky, než sú požiadavky stanovené pre iné druhy diel.

O prvej a druhej otázke vo veci C-580/23, ako aj druhej a tretej otázke vo veci C-795/23

59 Prvou a druhou otázkou vo veci C-580/23, ako aj druhou a treťou otázkou vo veci C-795/23, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátne súdy v podstate pýtajú, či sa článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 majú vykladať v tom zmysle, že pri posudzovaní originality predmetov úžitkového umenia treba zohľadniť faktory súvisiace s tvorivým procesom a úmyslami ich autora, alebo len faktory vnímateľné v samotnom predmete. V tejto súvislosti sa vnútroštátne súdy pýtajú, akú úlohu zohrávajú pri tomto posúdení ďalšie faktory, akými sú použitie už dostupných tvarov pri vytváraní dotknutého predmetu, inšpirácia jeho autora existujúcimi predmetmi, pravdepodobnosť podobného nezávislého výtvoru alebo aj jeho uznanie v odborných kruhoch.

O posúdení originality predmetov úžitkového umenia

60 Pokiaľ ide o posúdenie kritéria originality, treba pripomenúť, že v prejednávanej veci sa obidva vnútroštátne súdy pýtajú na spôsob, akým sa majú posudzovať tvorivé rozhodnutia prijaté pri vytváraní úžitkových predmetov, akými sú nábytky.

61 Z judikatúry citovanej v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku vyplýva, že na preukázanie originality diela v zmysle autorského práva má konajúci súd posúdiť, či predmet, ktorého ochrana sa požaduje, je vyjadrením slobodných a tvorivých rozhodnutí odrážajúcich osobnosť jeho autora.

62 Ako zdôraznil generálny advokát v bode 41 svojich návrhov, toto posúdenie sa musí vykonať s prihliadnutím na špecifickú povahu typu dotknutých diel. Diela úžitkového umenia sa od ostatných kategórií diel odlišujú tým, že sú to predovšetkým úžitkové predmety. Takéto predmety sú pritom plodom praktických alebo odborných znalostí a rozhodnutí ich tvorcov, ktoré môžu byť určené technickými, ergonomickými alebo bezpečnostnými obmedzeniami alebo môžu vyplývať z noriem alebo konvencií prijatých v dotknutom odvetví.

63 Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že predmet, ktorý spĺňa podmienku originality, môže požívať ochranu podľa autorského práva, aj keď jeho zhotovenie bolo čiastočne určené technickými úvahami, pokiaľ takéto určenie nebránilo jeho autorovi, aby v ňom odrážal svoju osobnosť, pričom ide o prejavenie jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 26).

64 Z judikatúry vyplýva, že kritérium originality nemôže byť splnené zložkami predmetu, ktoré sa vyznačujú len ich technickou funkciou, keďže ochrana podľa autorského práva sa nevzťahuje na myšlienky. Pokiaľ vyjadrenie týchto zložiek je predurčené ich technickou funkciou, jednotlivé spôsoby realizácie myšlienky sú natoľko obmedzené, že táto myšlienka a jej vyjadrenie splývajú (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 27 a citovanú judikatúru).

65 Z toho vyplýva, že v autorskom práve nemožno predpokladať tvorivú povahu rozhodnutia autora predmetu. Vnútroštátny sú rozhodujúci o otázke originality úžitkového predmetu tak musí hľadať a identifikovať tvorivé rozhodnutia týkajúce sa jeho podoby, aby ho mohol vyhlásiť za chránený autorským právom, pričom treba spresniť, že aj keď jeho autor prijal rozhodnutia, ktoré nie sú určené technickými alebo inými obmedzeniami, tvorivú povahu týchto rozhodnutí v zmysle autorského práva nemožno predpokladať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 32).

66 Pokiaľ ide o zložky úžitkového predmetu, tieto podliehajú rovnakému režimu ako predmet ako celok. Časti diela tak požívajú ochranu podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29 pod podmienkou, že obsahujú určité prvky, ktoré sú pôvodným vyjadrením autora tohto diela a že sa ako také podieľajú na originalite celého diela (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, body 38 až 39).

67 Treba dodať, že hoci je pravda, že úvahy umeleckej alebo estetickej povahy sú súčasťou tvorivej činnosti, okolnosť, že dizajn vyvoláva takýto účinok, neumožňuje sama osebe určiť, či tento dizajn predstavuje duševnú tvorbu, ktorá odráža slobodu rozhodnutia a osobnosť jeho autora, a teda spĺňa požiadavku originality (rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 54).

68 Okolnosť, že dizajn má nad rámec svojho úžitkového cieľa vizuálny efekt, ktorý je z estetického alebo umeleckého hľadiska vlastný a badateľný, nemôže sama osebe odôvodniť jeho kvalifikovanie ako „diela“ v zmysle smernice 2001/29 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 55).

O zohľadnení tvorivého procesu a zámerov autora

69 Vnútroštátne súdy sa pýtajú, či sa má originalita úžitkového predmetu, akým sú nábytky, ktorých ochrana sa v prejednávanej veci požaduje podľa autorského práva, posudzovať najmä s prihliadnutím na zámery jeho autora počas tvorivého procesu.

70 Z judikatúry pripomenutej v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku vyplýva, že na to, aby predmet mohol byť považovaný za originálny výtvor, je nevyhnutné a zároveň postačujúce, aby „odrážal“ osobnosť jeho autora „prejavením“ jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí.

71 Ako však zdôraznil generálny advokát v bode 45 svojich návrhov, použitie pojmov „odráža“ a „prejavením“ jasne naznačuje, že takéto rozhodnutia, ako aj osobnosť autora musia byť viditeľné v predmete, ktorého ochrana sa požaduje.

72 Pokiaľ ide o druhý faktor uvedený v bode 48 tohto rozsudku, Súdny dvor spresnil, že pojem „dielo“ uvedený v smernici 2001/29 vyžaduje existenciu dostatočne presne a objektívne identifikovateľného predmetu ochrany. Na jednej strane totiž orgány poverené dohľadom nad ochranou výlučných práv, ktoré sú súčasťou autorského práva, musia mať možnosť jasne a presne rozpoznať takto chránený predmet. To isté platí pre tretie osoby, voči ktorým sa môže uplatňovať ochrana požadovaná autorom tohto predmetu. Na druhej strane potreba odstrániť z procesu identifikácie uvedeného predmetu akýkoľvek subjektívny prvok, ktorý by bol na úkor právnej istoty, predpokladá, že tento predmet je objektívne vyjadrený (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, body 32 a 33, ako aj citovanú judikatúru).

73 Ako bolo pripomenuté v bode 65 tohto rozsudku, súd, ktorý má preskúmať otázku originality predmetu, musí hľadať a identifikovať tvorivé rozhodnutia „v podobe“ tohto predmetu, aby ho vyhlásil za chránený ako dielo podľa autorského práva.

74 Táto požiadavka existencie identifikovateľného predmetu má svoj základ v základnej zásade autorského práva, podľa ktorej nie sú chránené myšlienky, ale len ich vyjadrenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 27). Autorov zámer však spočíva v myšlienkach. Môžu byť teda chránené len v rozsahu, v akom ich autor vyjadril v dotknutom diele.

75 V dôsledku toho súd, ktorý rozhoduje o otázke originality tohto predmetu, môže zohľadniť tvorivý proces a zámer autora pod podmienkou, že tieto faktory sú vyjadrené v samotnom uvedenom predmete, pričom však nemôže svoje posúdenie rozhodujúcim spôsobom založiť na uvedených faktoroch.

O zohľadnení iných faktorov

76 Vnútroštátne súdy sa pýtajú, aký význam treba pri posudzovaní originality predmetu úžitkového umenia prikladať takým faktorom, akými sú použitie už dostupných tvarov jeho autorom, jeho inšpirácia existujúcimi predmetmi, existencia podobného nezávislého výtvoru alebo jeho možnosť, alebo aj okolnosti, ktoré nastali po vytvorení tohto predmetu, ako je jeho prezentácia na výstavách alebo v múzeách alebo všeobecnejšie jeho uznanie v odborných kruhoch.

77 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry na účely posúdenia, či je predmet pôvodným výtvorom, a teda chránený autorským právom, je úlohou vnútroštátneho súdu, aby zohľadnil všetky relevantné skutočnosti prejednávanej veci, tak ako existovali pri tvorbe tohto predmetu bez ohľadu na vonkajšie faktory a faktory, ktoré nastali po jeho vytvorení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 37).

78 V tejto súvislosti po prvé, ako generálny advokát pripomenul v bode 54 svojich záverov, použitie predmetu už dostupných tvarov zo strany autora samo osebe nevylučuje jeho originalitu. Predmet, ktorý sa skladá výlučne z dostupných tvarov, môže byť originálny, ak autor vyjadril svoje tvorivé rozhodnutia v usporiadaní týchto tvarov.

79 Po druhé, pokiaľ ide o prípad, keď bol autor predmetu inšpirovaný existujúcimi predmetmi, ochrana podľa autorského práva sa obmedzí na identifikáciu tvorivých prvkov, ktoré sú vlastné tomuto autorovi. Ak je totiž dotknutý predmet „variantom“ existujúceho diela pochádzajúceho od toho istého autora a vo svojej podstate originálnym dielom, môže byť chránený autorským právom, pokiaľ v ňom uvedené tvorivé prvky zostanú a predstavujú odtlačok osobnosti toho istého autora. Naopak, ak sú autori rôzni, tento predmet sa musí považovať za inšpirované dielo, teda za dielo, ktoré nepreberá ako takéto tvorivé prvky iného diela, ale ktoré sa nimi inšpiruje iným spôsobom. Toto nové dielo však môže ako také požívať túto ochranu aj pod podmienkou, že sú splnené požiadavky stanovené judikatúrou citovanou v bode 48 tohto rozsudku.

80 Po tretie treba konštatovať, že hoci autorské právo nestanovuje podmienku novosti, vytvorenie predmetov, ktoré sú podobné alebo zhodné s určitým predmetom, zo strany iného autora pred jeho vytvorením, môže predstavovať relevantný nepriamy dôkaz o nízkom stupni, či dokonca neexistencii originality tohto predmetu. Napriek tomu však v prípade predmetov úžitkového umenia, kde rôzne obmedzenia vyplývajúce z ich technickej funkcie obmedzujú slobodu autorov, nemožno úplne vylúčiť možnosť, že dvaja autori nezávisle od seba urobili podobné, ba dokonca identické tvorivé rozhodnutia.

81 Napokon po štvrté, pokiaľ ide o okolnosti, ako je prezentácia predmetu na umeleckých výstavách alebo v múzeách a jeho uznanie v odborných kruhoch, tieto okolnosti, ktoré sú vonkajšie a nastali po vytvorení predmetu, nie sú v súlade s judikatúrou citovanou v bode 77 tohto rozsudku ani potrebné, ani rozhodujúce ako také.

82 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú a druhú otázku vo veci C-580/23, ako aj na druhú a tretiu otázku vo veci C-795/23 odpovedať tak, že článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 sa majú vykladať v tom zmysle, že dielom v zmysle týchto ustanovení je predmet, ktorý odráža osobnosť jeho autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí. Rozhodnutia diktované rôznymi obmedzeniami, najmä technickými, ktoré autora viazali pri tvorbe daného diela, nie sú slobodné a tvorivé, rovnako ako rozhodnutia, ktoré sú síce slobodné, ale neodrážajú osobnosť autora tým, že by uvedenému predmetu priznávali jedinečnosť. Okolnosti, akými sú zámer uvedeného autora počas tvorivého procesu, zdroje jeho inšpirácie

a použitie už dostupných tvarov, možnosť podobného nezávislého výtvoru alebo uznanie toho istého predmetu v odborných kruhoch, môžu byť prípadne zohľadnené, ale v žiadnom prípade nie sú ani nevyhnutné, ani rozhodujúce na preukázanie originality predmetu, o ochranu ktorého sa žiada.

O tretej a štvrtej otázke vo veci C-580/23

83 Svojou treťou a štvrtou otázkou vo veci C-580/23, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 majú vykladať v tom zmysle, že na účely konštatovania porušenia autorských práv treba na jednej strane určiť, či tvorivé prvky boli rozpoznateľným spôsobom prevzaté do predmetu, alebo či v tomto ohľade postačuje rovnaký celkový vizuálny dojem, a na druhej strane zohľadniť stupeň originality dotknutého diela a existenciu podobného výtvoru.

84 V tejto súvislosti treba po prvé pripomenúť, že v autorskom práve je porušenie dôsledkom použitia diela bez súhlasu jeho autora (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 21).

85 Súdny dvor rozhodol, že neoprávnené použitie diela môže predstavovať takéto porušenie, aj keď sa týka relatívne malého prvku tohto diela, pokiaľ je tento prvok ako taký vyjadrením duševnej tvorby jeho autora (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, body 47).

86 Na účely konštatovania porušenia autorského práva tak prináleží vnútroštátnemu súdu, aby po prvé konštatoval neoprávnené použitie prinajmenšom originálnych tvorivých prvkov chráneného diela a po druhé určil, či tieto prvky, teda tie, ktoré sú vyjadrením rozhodnutí odrážajúcich osobnosť autora tohto diela, boli rozpoznateľným spôsobom prevzaté do predmetu, ktorý údajne porušuje právo (pozri v tomto zmysle analogicky rozsudok z 29. júla 2019, Pelham a i, C-476/17, EU:C:2019:624, bod 39).

87 Naopak, na účely posúdenia porušenia autorského práva podľa článku 2 písm. a), článku 3 ods. 1 a článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 nemôže byť rozhodujúce porovnanie celkového dojmu, ktorý vyvoláva každý zo sporných predmetov, keďže toto kritérium sa týka ochrany dizajnov.

88 Po druhé pokiaľ ide o zohľadnenie stupňa originality chráneného diela, treba pripomenúť, že pokiaľ predmet vykazuje vlastnosti uvedené v bode 48 tohto rozsudku, a teda predstavuje dielo, musí v tomto postavení požívať ochranu podľa autorského práva v súlade so smernicou 2001/29, pričom treba poznamenať, že rozsah tejto ochrany nezávisí od miery tvorivej voľnosti, ktorú mal jeho autor, a teda nemôže byť nižší ako rozsah, ktorý požíva každé dielo spadajúce pod túto smernicu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2019, Cofemel, C- 683/17, EU:C:2019:721, bod 35).

89 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že Súdny dvor najmä v súvislosti s úžitkovými predmetmi rozhodol, že existencia iných tvarov, ktoré umožňujú dosiahnuť rovnaký technický výsledok, hoci by sa z nej dala vyvodiť existencia možnosti výberu, nie je určujúca pre posúdenie faktorov, ktorými sa autor pri rozhodnutí riadil. Takisto vôľa údajného porušovateľa je pri tomto posúdení irelevantná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 35).

90 Po tretie, pokiaľ ide o existenciu spoločného zdroja inšpirácie dvoch sporných predmetov, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 71 svojich návrhov, na jednej strane, ak sa oba predmety inšpirujú tým istým dielom alebo starším dizajnom, len „nové“ tvorivé prvky sú originálne v odvodenom diele a len prevzatie týchto nových prvkov môže predstavovať porušenie autorského práva. Na druhej strane samotná skutočnosť, že autor je súčasťou rovnakého umeleckého smeru alebo prúdu ako autor staršieho diela nepredstavuje takýto zásah v prípade neprebratia konkrétne identifikovateľných tvorivých prvkov tohto staršieho diela.

91 Napokon, pokiaľ ide o existenciu podobného nezávislého výtvoru, hoci možnosti tvorivosti sú z technických dôvodov obmedzené v prípade predmetov úžitkového umenia, takáto situácia nie je úplne vylúčená a za predpokladu, že by bola preukázaná, nepredstavuje porušenie autorského práva. Na účely konštatovania prípadného porušenia autorského práva prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil existenciu takéhoto podobného nezávislého výtvoru s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti prejednávanej veci, ktoré existovali v čase vytvorenia dotknutých predmetov, bez ohľadu na vonkajšie faktory a faktory, ktoré nastali neskôr. Samotná možnosť takejto situácie nemôže odôvodniť odmietnutie ochrany podľa autorského práva.

92 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na tretiu a štvrtú otázku vo veci C-580/23 odpovedať tak, že článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 sa majú vykladať v tom zmysle, že na účely konštatovania porušenia autorského práva treba určiť, či tvorivé prvky chráneného diela boli rozpoznateľným spôsobom prevzaté do predmetu, ktorý údajne porušuje autorské právo. Rovnaký celkový vizuálny dojem vyvolaný obidvoma kolidujúcimi predmetmi a stupeň originality dotknutého diela nie sú relevantné. Možnosť podobného výtvoru nemôže odôvodniť odmietnutie ochrany.

O trovách

93 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, o trovách konania rozhodnú tieto vnútroštátne súdy. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   neexistuje vzťah pravidla a výnimky medzi ochranou podľa dizajnového práva a ochranou podľa autorského práva, takže pri skúmaní originality predmetov úžitkového umenia treba uplatniť prísnejšie požiadavky, než sú požiadavky stanovené pre iné druhy diel.

2. **Článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 2001/29**

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

dielom v zmysle týchto ustanovení je predmet, ktorý odráža osobnosť jeho autora prejavením jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí. Rozhodnutia diktované rôznymi obmedzeniami, najmä technickými, ktoré tohto autora viazali pri tvorbe daného diela, nie sú slobodné a tvorivé, rovnako ako rozhodnutia, ktoré sú síce slobodné, ale neodrážajú osobnosť autora tým, že by uvedenému predmetu priznávali jedinečnosť. Okolnosti, akými sú zámer uvedeného autora počas tvorivého procesu, zdroje jeho inšpirácie a použitie už dostupných tvarov, možnosť podobného nezávislého výtvoru alebo uznanie toho istého predmetu v odborných kruhoch, môžu byť prípadne zohľadnené, ale v žiadnom prípade nie sú ani nevyhnutné, ani rozhodujúce na preukázanie originality predmetu, o ochranu ktorého sa žiada.

3. **Článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 2001/29**

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

na účely konštatovania porušenia autorského práva treba určiť, či tvorivé prvky chráneného diela boli rozpoznateľným spôsobom prevzaté do predmetu, ktorý údajne porušuje autorské právo. Rovnaký celkový vizuálny dojem vyvolaný obidvoma kolidujúcimi predmetmi a stupeň originality dotknutého diela nie sú relevantné. Možnosť podobného výtvoru nemôže odôvodniť odmietnutie ochrany.

Podpisy